

Jobrettet integration

Vigtige redskaber til at få ikke-vestlige flygtninge og familiesammenførte i arbejde

Job som vejen til integration

Nyttige redskaber til at få ikke-vestlige flygtninge og familiesammenførte i arbejde

Et job er en vigtig vej til at blive integreret i det danske samfund for flygtninge, familiesammenførte og indvandrere fra ikke-vestlige lande. Mange indvandrere finder job i løbet af nogle år, efter at de er kommet til Danmark. En gruppe har dog særligt svært ved at få foden inden for på arbejdsmarkedet. Selv efter flere års ophold i Danmark står markant flere ikke-vestlige indvandrere i den arbejdsdygtige alder uden job sammenlignet med etniske danskere.

I mange år har det været en vigtig politisk målsætning for skiftende regeringer at få flere ikke-vestlige indvandrere i job. I de senere år har der især været fokus på, at flygtninge og familiesammenførte skulle hurtigere i job, efter at de er kommet til Danmark. At få netop de to grupper i arbejde er også en udfordring for kommunerne, som står med det praktiske ansvar for integrationen, når flygtninge har fået asyl i Danmark.

Fra 2014 til 2016 oplevede Danmark og en række andre europæiske lande en strøm af flygtninge – blandt andet på grund af borgerkrigen i Syrien.

I efteråret 2015 afsatte politikerne satspuljemidler for 2016 til initiativet *Integration, der virker – en mere målrettet kommunal beskæftigelsesindsats*.

Formålet med initiativet var at forsøge at sikre beskæftigelse til flygtninge og indvandrere i udvalgte kommuner. Det skulle ske ved en målrettet indsats med fokus på, hvilke metoder der er mest effektive til at hjælpe flygtninge og indvandrere ind på arbejdsmarkedet. Indsatsen bestod af to projekter. Det ene var *'I mål med integration'*. Det andet var *'Virksom-*

hedsrettet indsats med en brancheorienteret tilgang for flygtninge og indvandrere' – herefter blot kaldet *Brancheorienteret tilgang*.

VIVE har evalueret begge projekter for SIRI – Styrelsen for International Rekruttering og Integration i en rapport om *I mål med integration* og en anden rapport om *Brancheorienteret tilgang*.

I dette hæfte kan du læse om de væsentligste resultater fra de to rapporter. Hæftet indeholder mange interessante konklusioner, som giver et indblik i, hvilke redskaber der virker for at få indvandrere og flygtninge i arbejde.

Vi kan blandt andet se, at en indsats, der øger brugen af virksomhedspraktik, ikke nødvendigvis fører til beskæftigelse på kort sigt. Til gengæld er succesraten høj, når virksomhedspraktikken er etableret i et tæt samarbejde med virksomheder, som har et behov for arbejdskraft, og samtidig er målrettet de personer, som både virksomhedsledere og kommunale beskæftigelseskonsulenter har positive forventninger til.

Her ser vi også en tydelig tendens til, at de målrettede beskæftigelsesindsatser har de største positive effekter for kvinder. Det er bemærkelsesværdigt, fordi kvinder med flygtninge- og indvandrerbaggrund historisk set har haft sværest ved at blive en del af det danske arbejdsmarked. Men alt det og meget mere kan du læse om på de næste sider.

Rigtig god læselyst!

Indhold

4 Initiativer og politiske aftaler om integration på arbejdsmarkedet

Baggrunden for to konkrete integrationsprojekter

7 Hovedresultater af projekterne

I mål med integration og Brancheorienteret tilgang

10 I mål med integration

Et projekt med en bred tilgang til at styrke integration på arbejdsmarkedet

12 Virksomhedsrettet indsats med en brancheorienteret tilgang

Et projekt med en mere fokuseret tilgang til at hjælpe en afgrænset målgruppe i job

14 Virksomhedspraktik, vejledning og opkvalificering

Samme redskaber i de to projekter, men forskellige resultater

17 Løntilskudsjob og integrationsgrunduddannelse (IGU)

De to projekters effekter på at få deltagerne i løntilskud og IGU

18 Ordinær beskæftigelse

Effekter af de to projekter i forhold til at få deltagere i arbejde

20 FIP – progression i arbejdsmarkedsparathed

Et værktøj udviklet af VIVE til at måle de lediges fremskridt hen imod job

---

'Jobrettet integration – Vigtige redskaber til at få ikke-vestlige flygtninge og familiesammenførte i arbejde'

er udarbejdet af VIVE for Styrelsen for International Rekruttering og Integration, SIRI.

Forfattere: Frederik Thuesen, Gabriel Pons Rotger og Vibeke Jakobsen, VIVE

Redaktion: Gladis Johansson og Frederik Thuesen, VIVE

Design: www.heddabank.dk

Foto: Mathilde Bech (de portrætterede personer har ikke nødvendigvis deltaget i de projekter, som hæftet omtaler)

Udgiver: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd, 2020

e-ISBN: 978-87-7119-746-4

Hæftet er blevet til på baggrund af to evalueringer, som VIVE har foretaget for SIRI:

'I mål med integration. Evaluering af et initiativ til styrkelse af kommunernes evne til at integrere flygtninge og familiesammenførte på arbejdsmarkedet' og

'En brancheorienteret tilgang til at få flygtninge og indvandrere i job. Evaluering af et initiativ støttet af SIRI'

Initiativer og politiske aftaler om integration på arbejdsmarkedet

Det store antal flygtninge, der kom til landet i 2014-2016, betød, at det blev et centralt politisk mål at få flere flygtninge og familiesammenførte hurtigere i arbejde.

Nytilkomne flygtninge er den gruppe af indvandrere, der har sværest ved at få fodfæste på det danske arbejdsmarked. Derfor blev der i efteråret 2015 afsat midler fra Satspuljen til at styrke integrationsindsatsen i udvalgte kommuner. Midlerne blev udmøntet i initiativet *Integration, der virker*. Under det initiativ satte man de to projekter *Brancheorienteret tilgang* og *I mål med integration* i gang, som VIVE har evalueret, og som denne pjece bygger på. Projekterne er i tråd med det politiske fokus på, at flygtninge, familiesammenførte og andre ikke-vestlige indvandrere skal ud på virksomhederne. Det er nemlig ofte her, ledige flygtninge erhverver sig de kompetencer, som kan føre til et job.

Politiske aftaler

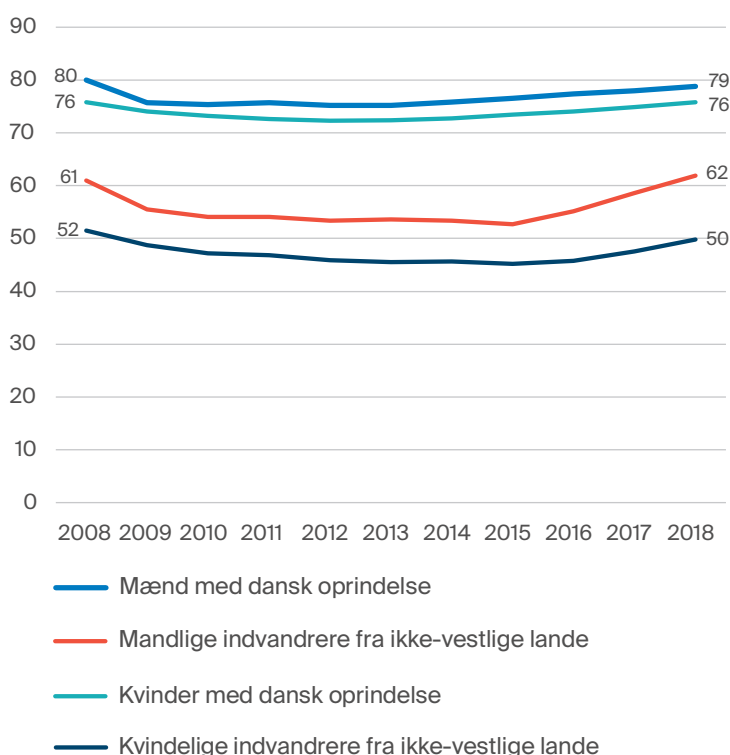
Den daværende regering indgik efterfølgende i marts 2016 to centrale aftaler, som medførte en række lovændringer og nye initiativer:

- Toppartsaftalen med Kommunernes Landsforening (KL): Aftalen handlede om kommunernes rammer for integration af flygtninge. Hovedformålet med aftalen var, at "flygtninge får en markant højere arbejdsmarkedstilknnytning end i dag".

Flygtninge og indvandrere på arbejdsmarkedet

Andelen af ikke-vestlige indvandrere i beskæftigelse var i 2018 stort set den samme som før finanskrisen i 2008. I løbet af de 10 år er lidt flere af mændene kommet i arbejde, mens kvinderne stadig ikke er på niveau med 2008. Og der er stadig lang vej til de etniske danskere – især for kvinderne.

Andel beskæftigede etniske danskere og ikke-vestlige indvandrere 2008-2018. I procent

Kilde: RAS200, Statistikbanken, Danmarks Statistik.

Ambitionen om at styrke indsatsen for at få flere flygtninge og indvandrere i arbejde blev forstærket med to politiske aftaler i 2016 og efterfølgende lovændringer.

- Trepartsaftale med arbejdsmarkedets parter: Aftalen havde fokus på at få flygtninge hurtigt i job, og det fremgik specifikt af denne aftale, at "det er regeringens sigtelinje, at hver anden flygtning og familiesammenførte skal i arbejde."

Det fremgår af topartsaftalen mellem regeringen og KL, at kommunerne skal sigte efter at sætte den virksomhedsrettede indsats i gang inden 2 uger og senest 1 måned, efter at personen er flyttet til kommunen. Desuden blev det besluttet, at flygtningene "skal tilbydes en kontinuerlig virksomhedsrettet indsats således, at der højst kan være 6 ugers pause mellem tilbuddene".

Både topartsaftalen og trepartsaftalen sigtede mod at introducere flygtningene til en konkret arbejdsplads, opkvalificere dem og lade dem arbejde for den integrationsydelse, de fik tildelt. Fokus var også her på, at flygtninge og familiesammenførte skulle erhverve sig konkrete kompetencer på arbejdspladserne og på den måde øge deres chancer for at komme i job.

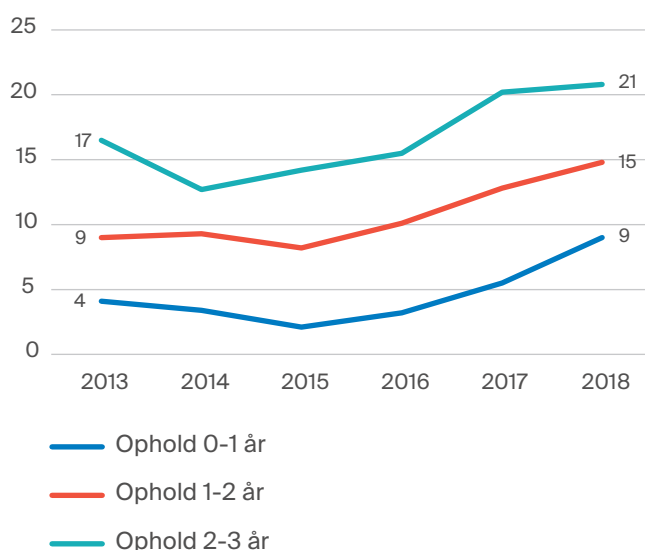

Nytilkomne har lang vej til arbejdsmarkedet

Figuren viser andelen af nytilkomne flygtninge og familiesammenførte i beskæftigelse i 2013-2018 i de 17 kommuner, der deltog i projektet *I mål med integration*. Der er tale om borgere med 0-3 års ophold i Danmark.

Figuren illustrerer, at graden af beskæftigelse afhænger af, hvor længe man har været i Danmark, og at den varierer markant over tid. Beskæftigelsen er således højere for alle grupper i 2018 end i 2013. En del af variationen kan skyldes forskelle i gruppens oprindelseslande fra år til år og ændringer i de økonomiske konjunkturer.

Andel beskæftigede nytilkomne flygtninge og familiesammenførte i 17 kommuner 2013-2018. I procent.

Kilde: VIVEs beregninger baseret på DREAM-data og registerdata fra Danmarks Statistik.

Iman Alraslan laver mad på Odder Gymnasium. Iman er fra Syrien og har været ansat i Madhimlen i næsten 3 år. Og hun er glad for at være i arbejde: 'Alle er så søde, og der er en god stemning. Og alle prøver at forstå mig, selv om jeg ikke taler så godt dansk endnu'.

Hovedresultater af projekterne

De to projekter *I mål med integration* og *Brancheorienteret tilgang* har haft samme ambition om at få flygtninge, familiesammenførte og ikke-vestlige indvandrere ud på det danske arbejdsmarked. Men vejen dertil har været forskellig, og det har resultaterne også. I dette afsnit fortæller vi om de overordnede resultater.

I mål med integration

Kommunerne i projektet har øget deres brug af virksomhedspraktik. Godt hver femte flygtning og familiesammenførte i projektet har i løbet af et år været i virksomhedspraktik. Det samme gælder kun omkring hver syvende i udvalgte kontrolkommuner.

Alligevel viser vores effektanalyser, at *I mål med integration* overordnet set ikke har en positiv effekt på beskæftigelse eller uddannelse, når man sammenligner med en kontrolgruppe. Det er bemærkelsesværdigt, fordi tidligere forskning ellers har peget på, at virksomhedspraktik i den private sektor kan være et brugbart redskab til at få personer med ikke-vestlig baggrund i arbejde.

For årene 2017 og 2018 viser VIVEs analyser således, at der ikke er positive beskæftigelseseffekter af projektets økonomiske støtte til kommunerne og konsulentbistanden i form af forandrings teorier, handleplaner, metodebeskrivelser, parathedsanalyser, progressionsmåling, statusnotater og lignende.

Om I mål med integration

17 kommuner deltog i projektet. Kommunerne fik økonomisk støtte samt konsulentstøtte og rådgivning fra Rambøll Management Consulting og CABI om organisering på integrationsområdet og virksomme indsatser i forhold til beskæftigelse og integration.

Samtidig gennemførte kommunerne et udviklingsforløb, der skulle styrke den lokale beskæftigelsesrettede integrationsindsats.

I mål med integration sigtede bredt mod at optimere driften i den kommunale forvaltning og sikre, at alle medarbejdere havde fokus på beskæftigelse, når de var i kontakt med borgerne. Projektet skulle øge brugen af virksomhedsrettede indsatser som virksomhedspraktik og løntilskudsjob og fremme et godt samarbejde med virksomheder.

Målgruppen var alle 17 kommuners nytilkomne flygtninge og familiesammenførte, der havde opholdt sig i Danmark i 0-3 år.

Projektet løb over 3 år fra medio 2016 til medio 2019.

Om Virksomhedsrettet indsats med en brancheorienteret tilgang

11 kommuner deltog i projektet. Kommunerne fik økonomisk støtte fra Styrelsen for International Rekruttering og Integration, SIRI, og indledende støtte fra VIVE til at klarlægge projekternes målsætninger.

Kommunerne implementerede et såkaldt brancheorienteret koncept i deres indsats for at få indvandrere og flygtninge i job.

Det er en tilgang, som både Vejle og Silkeborg Kommuner tidligere har haft succes med. Her har man målrettet jobcentrenes beskæftigelsesindsats mod udvalgte lokale brancher, der mangler arbejdskraft, og hvor flygtninge og indvandrere derfor har gode jobmuligheder, hvis de får de rette kompetencer. En meget vigtig del af indsatsen er derfor et forløb, hvor man deltager i en række virksomhedspraktikker på virksomheder inden for disse brancher.

I de fleste af deltagerkommunerne var målgruppen udvalgte nytilkomne flygtninge og familiesammenførte. I enkelte kommuner omfattede målgruppen også andre ikke-vestlige indvandrere, der havde opholdt sig i Danmark i længere tid.

Projektet løb over knap 2,5 år fra slutningen af 2016 til 1. april 2019.

Da vi kun har data for *I mål med integration* til og med 2018, kan vi selvfølgelig ikke udelukke, at der har været en beskæftigelseseffekt i 2019.

Brancheorienteret tilgang

I de kommuner, der har deltaget i projektet *Brancheorienteret tilgang*, viser vores effektanalyser positive resultater. Vi har brugt to forskellige metoder til at beregne effekterne og finder kun mindre forskelle i resultaterne. Den mest sikre metode viser, at projektdeltagernes beskæftigelse stiger til cirka 20 procent, hvor den i kontrolgruppen ligger på cirka 15 procent. Det svarer til, at deltagerne i projektet kommer 36 procent mere i beskæftigelse end kontrolgruppen. Det positive resultat bekræftes af, at vi også finder positive effekter på borgernes selvforsørgelse – det vil sige, at borgerne ikke er afhængige af offentlig forsørgelse.

Vi finder også store positive effekter i forhold til, hvor mange der går videre til integrationsuddannelsen (IGU). I det første halvår af 2019, hvor projektet sluttede, bruger deltagerne i *Brancheorienteret tilgang* generelt 3,5 gange så meget tid i IGU som kontrolgruppen. Ser man alene på kvinderne, så bruger de seks gange mere tid. Flere af de 11 kommuner i *Brancheorienteret tilgang* havde som mål, at projektet skulle fungere som træningsbane for de borgere, man gerne ville have videre i IGU. Vores undersøgelse viser, at en brancheorienteret tilgang fremstår som et virkningsfuldt forløb frem til en IGU.

Man skal dog stadig huske, at en del IGU-forløb bliver afbrudt før tid. Derfor skal de ovenstående resultater omkring IGU tages med forbehold for, at nogle borgere kan være faldet fra, uden at vi kan tage højde for det. Effekterne kan altså være mindre end det, vi finder.

Vi finder også positive effekter på brugen af især privat virksomhedspraktik i *Brancheorienteret tilgang*, hvor praktikforløbene er etableret i tæt samarbejde med virksomhederne. En af forklaringerne kan være, at virksomhedspraktikken uden tvivl fungerer bedst, når både borgeren og virksomheden kan se et klart formål med indsatsen.

Størst effekt hos kvinder

Et interessant resultat er, at *Brancheorienteret tilgang* har større effekt på kvin-

der end mænd. Effekten blandt mænd er positiv, men dog relativt statistisk usikker. Med den usikkerhed in mente er det dog stadig værd at bemærke, at mændenes beskæftigelse stiger til knap 27 procent sammenlignet med kontrolgruppens 19 procent. Det svarer til en stigning i beskæftigelsen på 41 procent i forhold til kontrolgruppen.

For kvinder, der deltager i de brancheorienterede projekter, stiger beskæftigelsen til 14 procent, hvor kontrolgruppen ligger på 8 procent. Nytilkomne ikke-vestlige indvandrerkvinder er typisk i meget ringe omfang i beskæftigelse i Danmark. Derfor svarer stigningen faktisk til, at disse kvinder kommer 73 procent mere i beskæftigelse end kvinder, der ikke har deltaget i projektet.

Alt tyder således på, at en brancheorienteret tilgang med et struktureret og målrettet træningsforløb formår at give en del kvindelige, ikke-vestlige flygtninge og indvandrere med ikke-vestlig baggrund den viden og motivation og de kompetencer, der skal til for at hjælpe dem videre i job. Man skal dog stadig huske, at mange af kvinderne i de brancheorienterede projekter ikke er kommet videre i IGU, job eller uddannelse. Der er således stadig en del udfordringer i forhold til at integrere flygtninge og andre ikke-vestlige indvandrere på det danske arbejdsmarked.

Både udformningen og resultaterne af *I mål med integration* og *Brancheorienteret tilgang* vil blive uddybet i de følgende afsnit.

Forskelle og ligheder i de to projekter

De to projekter *I mål med integration* og *Brancheorienteret tilgang* ligner på flere felter hinanden, blandt andet hvad angår målgruppen. Men der er også forskelle.

	I mål med integration	Brancheorienteret tilgang
Antal kommuner i projektet	17	11
Målgruppe	Samtlige nytilkomne flygtninge og familiesammenførte i kommunen med 0-3 års ophold i kommunen	Afgrænset gruppe af nytilkomne flygtninge og familiesammenførte – og i enkelte kommuner andre ikke-vestlige indvandrere – som var vurderet til at få gavn af projektet
Kønsfordeling i målgruppen	Omtrent lige mange mænd og kvinder	Omtrent lige mange mænd og kvinder
Gennemsnitligt ophold i Danmark inden projektet	1,2 år	4,5 år
Gennemsnitsalder	32 år	35 år
Oprindelseslande	Fortrinsvis Syrien, Eritrea, Iran og Afghanistan	Fortrinsvis Syrien, Eritrea og Tyrkiet
Redskaber til integration	Virksomhedspraktik, løntilskud og integrationsuddannelse (IGU)	Virksomhedspraktik, løntilskud og integrationsuddannelse (IGU)

I mål med integration

Man kan betegne *I mål med integration* som et projekt med en bred tilgang til at styrke kommunernes integrationsindsats. Projektet rettede sig nemlig mod både organisering, virksomhedsrettede metoder, virksomhedssamarbejde og en bred målgruppe af nytillkomne flygtninge og familiesammenførte.

Alle landets kommuner kunne søge om økonomisk støtte til *I mål med integration* fra puljen af satsmidler under initiativet *Integration, der virker*. De kommuner, som deltog, blev udvalgt af Styrelsen for International Rekruttering og Integration, SIRI, på baggrund af deres ansøgning og SIRIs vurdering af, hvilke kommuner der havde de største udfordringer med beskæftigelsesindsatsen over for flygtninge og familiesammenførte under integrationsloven og over for ikke-vestlige indvandrere med andre problemer end ledighed. Disse udfordringer blev blandt andet vurderet ud fra VIVEs (daværende KORAs) **benchmarking-analyse af kommunernes beskæftigelsesindsats på integrationsområdet**.

I udgangspunktet var målgruppen for *I mål med integration* både nytillkomne flygtninge, familiesammenførte og ledige ikke-vestlige indvandrere med andre problemer end ledighed. Senere blev målgruppen indsnævret til blot at være nytillkomne flygtninge og familiesammenførte, der havde opholdt sig i Danmark i 0-3 år.

De deltagende kommuner skulle gennem en målrettet og koordineret ind-

sats med fokus på virksomme metoder sikre, at markant flere flygtninge og indvandrere kom i arbejde. Kommunerne fik økonomisk støtte til at ansætte en projektleder. De fik også organisatorisk støtte fra konsulentvirksomhederne Rambøll Management og CABI, så de kunne blive bedre til at organisere deres forvaltning på integrationsområdet og styrke deres indsats i forhold til integration og beskæftigelse.

Der var altså ikke en på forhånd veldefineret og beskrevet indsats, som alle

kommuner skulle implementere for at nå de ønskede resultater. Indsatsen i projektet kan snarere betegnes som kvalificeret hjælp til selvhjælp.

Konsulentstøtten bestod blandt andet i, at kommunerne i begyndelsen af projektperioden skulle opstille forandrings teorier for at sikre, at der var overensstemmelse mellem midler og mål. Der blev gennemført analyser af, hvor parat forvaltningen var til at styrke integrationsindsatsen. Man analyserede, hvor der var jobåbninger i det lokale arbejdsmarked. Kommunerne

I alt 17 kommuner over hele landet har deltaget i *I mål med integration*

Jylland	Fyn	Sjælland
Brønderslev	Assens	Helsingør
Favrskov	Faaborg-Midtfyn	Holbæk
Norrdjurs*	Odense	Lejre
Randers*	Nordfyn	
Rebild	Svendborg	
Skive		
Syddjurs*		
Sønderborg		
Vesthimmerland		

Note: Kommuner markeret med et * deltog med et fælles projekt.

Mohamad Khalil har boet i Danmark i 5 år og arbejdet som chauffør hos Arriva i næsten 3. Mohamad kommer fra Aleppo i Syrien, hvor han arbejdede på et trykkeri. 'Nu er jeg buschauffør, og det er jeg også rigtig glad for. Det er stille og roligt, og der er gode kolleger'.

arbejdede undervejs ud fra at forbedre tre mål blandt borgere i målgruppen. Og man lagde handleplaner for, hvordan målene skulle realiseres.

De tre mål var at:

1. Øge afgang til beskæftigelse, selvforsørgelse eller ordinær uddannelse
2. Øge brugen af virksomhedsrettet aktivering
3. Øge andelen af jobparate.

Der blev også løbende afholdt workshops i de enkelte kommuner, som blandt andet tog udgangspunkt i de kvartalsvise statusnotater om, hvor tæt kommunerne var på at opfylde deres mål. Endvidere afholdt man undervejs

en række seminarer om forskellige emner og gennemførte en omfattende formidlingsindsats af CABI om de erfaringer, kommunerne gjorde sig. Rambøll Management har også udgivet to årsrapporter om *1 mål med integration* – en rapport for 2018 og en rapport for 2019.

Kommunerne skulle også bruge det værktøj, som VIVE sammen med de deltagende kommuner havde udviklet til at måle ledige borgeres udvikling i arbejdsmarkedsparathed.

Værktøjet 'Flygtninge-Indvandrer-progressionsmåling' – kaldet FIP – måler udviklingen i arbejdsmarkedsparathed ved hjælp af to korte spørgeskemaer

– ét til borgeren og ét til borgerens sagsbehandler.

Derudover skulle kommunerne bruge metoder, der virker, i deres virksomhedsrettede tilbud til borgerne. Disse metoder kunne man finde i et litteraturstudium, som Rambøll Management gennemførte ved opstart af projektet. Studiet påpegede blandt andet, at virksomhedspraktik og løntilskud i private virksomheder kan forventes at have positive effekter på beskæftigelse.

1 Mål med integration løb fra 1. juli 2016 til 30. juni 2019. I evalueringen af projektet har VIVE haft adgang til data for perioden 2013-2018.

Virksomhedsrettet indsats med en brancheorienteret tilgang

Man kan betegne *Virksomhedsrettet indsats med en brancheorienteret tilgang* som et projekt med en mere snæver og fokuseret tilgang til at styrke kommunernes integrationsindsats for nytilkomne flygtninge og familiesammenførte.

De udvalgte kommuner i *Brancheorienteret tilgang* fik økonomisk og organisatorisk støtte til at implementere et brancheorienteret koncept i deres arbejdsmarkedsrettede integrationsindsats. Konceptet har udgangspunkt i erfaringer fra andre kommuner – blandt andet Vejle og Silkeborg. Her har man haft succes med at målrette jobcentrenes beskæftigelsesindsats for flygtninge og indvandrere mod brancher i lokalområdet, hvor de har gode jobmuligheder, hvis de får de rette kompetencer. En vigtig del af konceptet er

også, at jobcentret samarbejder med virksomheder om at skabe jobåbninger i brancher, hvor der er efterspørgsel efter arbejdskraft.

En brancheorienteret tilgang er dermed en metode, hvor kommunen kan fastlægge en trinvis og systematisk integrationsindsats for ledige flygtninge og indvandrere. Indsatsen retter sig mod brancher, hvor der lokalt er gode beskæftigelsesmuligheder. Forløbene tilrettelægges, så de er gennemskuelige og med klare mål for deltagerne.

For den enkelte flygtning eller indvandrer består indsatsen ideelt af sammenhængende forløb. Forløbet skal opkvalificere den ledige gennem afklaring, introduktion til arbejdsmarkedet på en virksomhed og sideløbende sprogundervisning og praktiske kurser. Forløbet kan efter behov også indeholde mentorstøtte og individuel rådgivning om for eksempel jobsøgning.

En række kommuner i projektet valgte at få hjælp fra konsulentfirmaerne LG Insight og Foreningen Nydansker til at implementere branchekonceptet i deres kommune. VIVE støttede i opstarten kommunerne i forhold til at opstille konkrete mål for de enkelte projekter.

Valget af brancher i den enkelte kommune byggede typisk på en analyse af det lokale arbejdsmarked.

Om konceptet med branchepakker

En branchepakke er et modulopbygget forløb, hvor man kombinerer en række forskellige tilbud, så de tilsammen er skræddersyet til en lokal branche i en kommune.

Branchepakker baserer sig på efterspørgsel. Det betyder, at kommunen strategisk placerer flygtninge inden for de brancher, hvor der er mulige jobåbninger.

Hvert modul afgrænses af et sæt mål for den lediges udvikling, som kan afgøre, om borgeren kan påbegynde næste modul i pakken.

Kilde: LG Insight

I 2018 var halvdelen af kvindelige indvandrere med ikke-vestlig baggrund i arbejde. Dermed halter de efter mændene, hvor tallet var 6 ud af 10.

Disse 11 kommuner fik støtte fra puljen omkring *Brancheorienteret tilgang*

- Egedal
- Faxe
- Fredericia
- Haderslev
- Høje-Taastrup
- Kerteminde
- Odder
- Ringsted
- Rudersdal
- Thisted
- Aabenraa

Virksomhedspraktik, vejledning og opkvalificering

De to projekter har gjort brug af de samme værktøjer til at få flere af deltagerne i deres målgrupper i arbejde. Ikke desto mindre har de to projekter haft forskellige effekter.

Vores analyser viser, at kommunerne i *I mål med integration* har øget deres brug af virksomhedspraktik i 2018, men ikke i 2017.

Det viser sig ved, at 21,7 procent af borgerne i kommunernes målgruppe for projektet var i virksomhedspraktik i 2018. I kontrolkommunerne er den gennemsnitlige årlige andel lige godt 14,3 procent. Det er en stor forøgelse af brugen af virksomhedspraktik i de kommuner, der deltager i *I mål med integration*. Alligevel kunne vi ikke finde nogen positive beskæftigelseseffekter af projektet.

Brugen af privat virksomhedspraktik i de kommuner, der deltog i *Brancheorienteret tilgang*, er også meget stor – og muligvis endnu større, selvom man ikke kan sammenligne tallene for de to projekter direkte.

For *Brancheorienteret tilgang* har vi undersøgt, om borgerne kommer mere i virksomhedspraktik inden for det første år, efter at de er gået i gang med et brancheorienteret forløb, end de ellers ville have gjort.

Her kan vi se, at deltagelsen er stærkt forøget, når det gælder virksomheds-

praktik i den private sektor. Deltagere i de brancheorienterede projekter var i privat virksomhedspraktik 17 procent af tiden de første 52 uger sammenlignet med kontrolgruppen, hvor tallet er 8 procent. Det er en meget stor relativ forøgelse for deltagerne i de brancheorienterede projekter sammenlignet med kontrolgruppen.

For mændene i de brancheorienterede projekter finder vi, at de kommer i privat virksomhedspraktik 15 procent af tiden, hvor kontrolgruppen ligger på et niveau på blot 6 procent af tiden. Kvinderne i de brancheorienterede projekter kommer i privat virksomhedspraktik 19 procent af tiden, hvor kontrolgruppen ligger på 8 procent af tiden. For begge køn er dette en meget stor forøgelse af tiden i virksomhedspraktik, når man sammenligner med kontrolgruppen.

Brugen af offentlig virksomhedspraktik er også øget – dog fra et meget lavere niveau end den private virksomhedspraktik. Her ligger borgere i de brancheorienterede forløb på cirka 5 procent af de 52 uger efter opstart, hvor kontrolgruppen ligger på 3 procent.

Den stærkt øgede brug af især privat virksomhedspraktik i kommunernes brancheorienterede projekter er sandsynligvis forklaringen på – og mekanismen bag – de betydelige beskæftigelseseffekter, vores analyser peger på. Det tyder på, at kommunerne i projektet bruger virksomhedspraktikken i overensstemmelse med den intention, der er i konceptet for branchepakker. Vi kan dog ikke teste, om virksomhedspraktikkerne faktisk finder sted som en struktureret del af et forløb i brancher med mange jobåbninger. Det er også lidt overraskende – og svært at forklare – at borgerne i så høj grad kommer i privat virksomhedspraktik, men efterfølgende i meget vidt omfang finder job i den offentlige sektor i kommunerne, som vi beskriver nærmere i afsnittet om ordinær beskæftigelse.

Vejledning og opkvalificering

Detaljerede analyser af kommunernes brug af 'vejledning og opkvalificering' i *Brancheorienteret tilgang* viser også, at borgerne i begyndelsen af de første 52 uger af deres branchepakkeforløb kommer mere i den type af indsats end kontrolgruppen. Det giver god mening i forhold til, at et branchepakkeforløb

begynder med et introduktionskursus på 3-6 uger. Her bliver borgeren introduceret til de relevante brancher i kommunen, og de bliver både personligt og fagligt forberedt på virksomhedernes krav.

Hvorfor forskellige effekter af de to projekter?

Man kan spørge, hvorfor virksomhedspraktik med stor sandsynlighed giver positive effekter på beskæftigelsen i *Brancheorienteret tilgang*, men ikke i

I mål med integration. Det kan vi ikke svare klart på, fordi data fra de to projekter ikke indgår i samme analyse og ikke analyseres med de samme metoder. Derfor skal man være forsigtig med direkte sammenligninger.

Nytilkomne flygtninge er den gruppe af indvandrere, der har sværest ved at få foden inden for på det danske arbejdsmarked. Og det gælder især kvinder.

Det er dog alligevel oplagt at pege på tre forhold, som er sandsynlige forklaringer.

Den første forklaring handler om selve indsatsen. Kernen i *Brancheorienteret tilgang* er strukturerede forløb med virksomhedspraktik rettet mod brancher, der har mangel på arbejdskraft. Den tilgang kunne nogle af kommunerne i *I mål med integration* også have brugt. Men det var ikke kernen i projektet. Her arbejdede man meget mere bredt med at forbedre kommunernes organisering og samarbejde med virksomheder – ud over at få borgerne mere i virksomhedspraktik og løntilskudsjob.

Den anden forklaring er, at målgrupperne er forskellige i forhold til mindst én meget vigtig faktor: opholdstid. Borgerne i *Brancheorienteret tilgang* havde opholdt sig i Danmark i gennemsnitligt 4,5 år, mens borgerne i *I mål med integration* i snit havde været i landet i 1,2 år inden projektstart.

Borgerne i *Brancheorienteret tilgang* forløb havde derfor utvivlsomt et bedre kendskab til både det danske arbejdsmarked og det danske sprog – og dermed også bedre forudsætninger for at tilegne sig personlige og faglige kompetencer i deres strukturerede forløb med virksomhedspraktik, end borgerne i *I mål med integration* havde.

Den tredje forklaring er forskelle i, hvor bred en målgruppe kommunerne arbejdede med. Kommunerne i *I mål med integration* arbejdede med alle

nytilkomne flygtninge og familiesammenførte med højst 3 års ophold i kommunen. *Brancheorienteret tilgang* havde en meget mere snæver og udvalgt målgruppe af borgere, som kommunernes medarbejdere mente kunne have noget ud af indsatsen. Det er meget sandsynligt, at denne mere fokuserede tilgang bedre kan skabe positive beskæftigelseseffekter.

34-årige Ifrah Maxamud er oprindelig fra Somalia og har boet i Danmark siden 2015. Hun er meget glad for sit arbejde på plejecenter i Odder, hvor hun har været ansat i 2 år.

Løntilskudsjob og integrationsgrunduddannelse

I dette afsnit beskriver vi, om – og i så fald hvordan – de to projekter har haft effekter i forhold til at få de ledige borgere i løntilskudsjob eller integrationsgrunduddannelse (IGU).

I projektet *I mål med integration* har vi ikke fundet effekter, hvor vi med sikkerhed kan sige, at de afspejler positive virkninger i forhold til at få de ledige i løntilskudsjob og i gang med integrationsgrunduddannelsen (IGU).

I forhold til projektet *Brancheorienteret tilgang* har vi analyseret effekterne på løntilskudsjob og Integrationsgrunduddannelse (IGU) i løbet af de første 52 uger, efter at en borger er kommet med i indsatsen.

Samlet set finder vi ikke sikre resultater for, at projektet får deltagerne mere i løntilskudsjob. Detaljerede analyser tyder dog på, at vi mod slutningen af de 52 uger – fra omkring uge 44 – kan finde en lille positiv effekt på løntilskudsjob.

Derimod finder vi store positive effekter, der viser, at mange deltagere går videre til IGU. For den samlede gruppe af borgere i *Brancheorienteret tilgang* betyder det, at de bruger næsten 8 procent af deres tid i IGU, hvor kontrolgruppen ligger på lidt over 2 procent. Det svarer samlet set til, at målgruppen bruger 3,5 gang mere tid i IGU end kontrolgruppen.

Disse resultater skal stadig tages med forbehold for, at vi i vores data kun har oplysninger om, hvorvidt en borger har en startdato for et IGU-forløb – og ikke oplysninger om, hvor længe borgeren er i gang med forløbet. Da der er et vist frafald fra IGU, kan effekterne på IGU derfor reelt set være mindre.

Når vi gennemfører effektanalysen for mænd og kvinder hver for sig, finder vi også store positive effekter for begge køn. For mændene er resultaterne lidt mindre statistisk sikre, end de er for den samlede gruppe – men dog sikre nok til, at vi kan stole på dem. Her finder vi, at mænd i målgruppen bruger næsten 4,5 gang mere tid i IGU

end kontrolgruppen. Mændene i de brancheorienterede projekter bruger næsten 8 procent af deres tid i IGU, hvor kontrolgruppen blot bruger 1,5 procent. For kvinderne er resultaterne lige så sikre statistisk, som de er for den samlede gruppe. Kvinderne i målgruppen bruger 6 gange mere tid i IGU end kontrolgruppen – nemlig 12 procent, hvor kontrolgruppen blot bruger lige under 2 procent.

På den baggrund fremstår en brancheorienteret tilgang til at få ikke-vestlige, relativt nytilkomne indvandrere ud på arbejdsmarkedet som en effektiv træningsbane for at komme i gang med IGU.

Trepartsaftalen fra 2016 havde fokus på at få flygtninge hurtigt i job, blandt andet ved at sikre dem mulighed for opkvalificering.

Ordinær beskæftigelse

I dette afsnit ser vi på, hvilke effekter de to projekter hver især har haft i forhold til deltagernes beskæftigelse – og hvor deltagerne efterfølgende får arbejde.

I modsætning til *I mål med integration* finder vi i *Brancheorienteret tilgang* store og positive effekter på beskæftigelse. I løbet af de første 7 måneder af 2019 stiger beskæftigelsen blandt borgerne i *Brancheorienteret tilgang* til cirka 20 procent sammenlignet med kontrolgruppen, som ligger på cirka 15 procent. Det svarer til, at den samlede gruppe kommer 36 procent mere i beskæftigelse end kontrolgruppen. Man skal her være opmærksom på, at IGU tæller med som ordinær beskæftigelse i registrene.

Vi har også delt resultaterne op på mænd og kvinder. For *I mål med integration* er der ingen forskel på køn, da vi fortsat ikke kan finde positive effekter af projektet på beskæftigelse – hverken for mænd eller kvinder.

For *Brancheorienteret tilgang* betyder en opdeling på mænd og kvinder, at resultaterne bliver mindre statistisk sikre. Det skyldes, at vi her har væsentligt færre personer at gennemføre analyserne på – henholdsvis 195 mænd og 217 kvinder.

For mændene i *Brancheorienteret tilgang* finder vi således statistisk lidt mindre sikre, men dog positive resultater. Resultaterne er kun statistisk signifikante for den ene af de analysemetoder, vi har brugt. Her finder vi, at beskæftigelsen for mænd i *Brancheorienteret tilgang* stiger til 27 procent, mens den for kontrolgruppen ligger på 19 procent i de første 7 måneder af 2019. Det svarer til en merbeskæftigelse for mænd på 41 procent sammenlignet med kontrolgruppen.

For kvinder, der deltager i det brancheorienterede projekt, stiger beskæftigelsen til 14 procent, hvor kontrolgruppen ligger på 8 procent. Det svarer til, at de kommer 73 procent mere i beskæftigelse end kontrolgruppen.

Når vi ser på, hvornår effekterne på beskæftigelse optræder i forhold til borgerens starttidspunkt i projektet, så viser vores analyser kumulerede positive effekter fra omkring 7. måned og frem.

Branche og sektor

For *Brancheorienteret tilgang* har vi også analyseret, hvilke brancher og

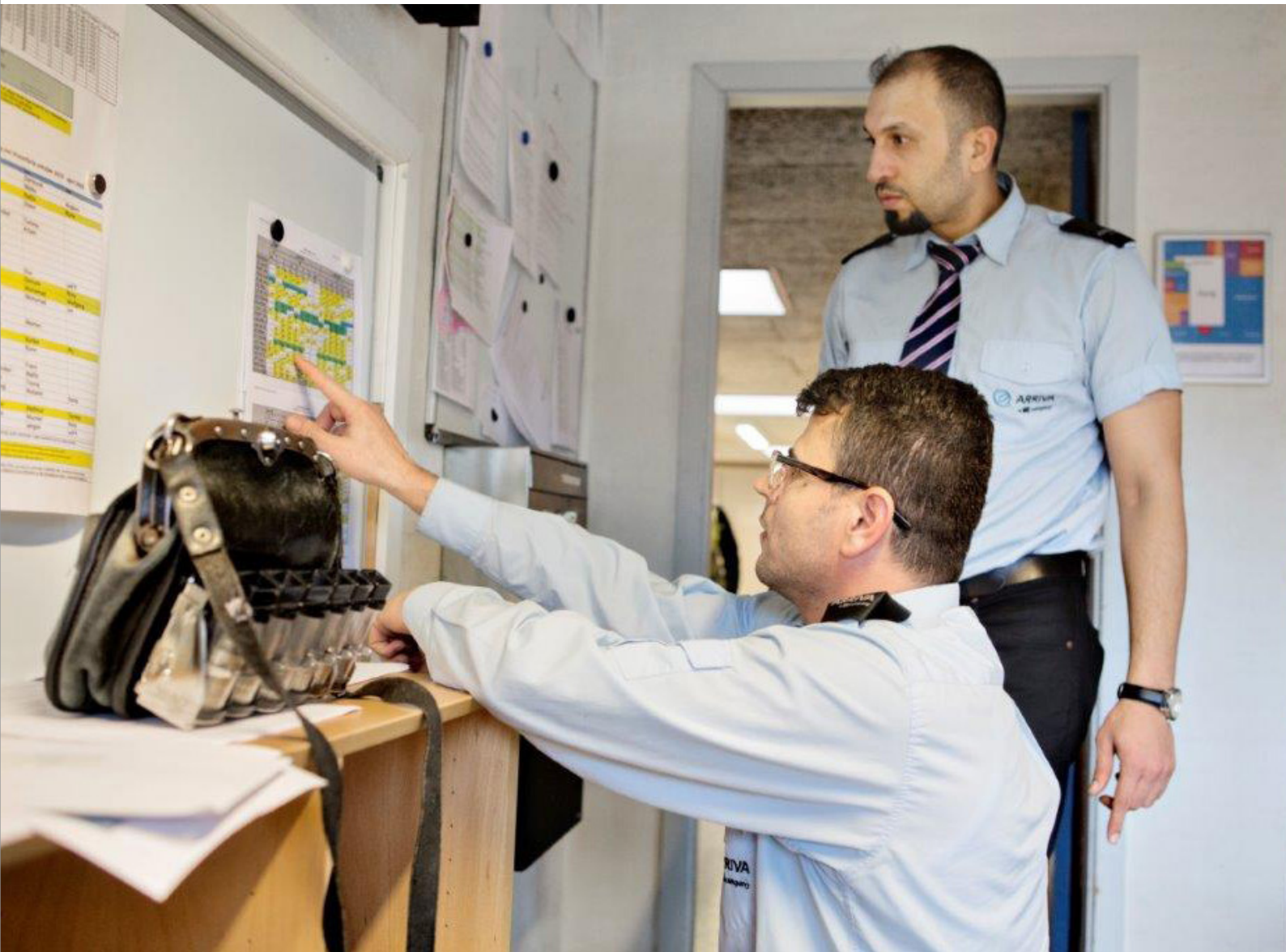
virksomhedsformer, borgerne finder job i. Der er en meget stærk tendens til, at kvinderne bliver ansat inden for sundhedssektoren – og på kommunale arbejdspladser. Vi tolker det sådan, at kvinderne i meget stort omfang bliver ansat på kommunale sundheds- og plejehjem.

Det ligger i tråd med [tidligere analyser](#), som viser, at kommunerne gennem en længere årrække har haft fokus på, at kommunale arbejdspladser som plejehjem og handicapinstitutioner kan være en chance for job for personer med ikke-vestlig indvandrerbaggrund.

For mændene er det lidt mindre statistisk sikkert, hvor de bliver ansat. Vores resultater tyder på, at de i lidt mindre omfang bliver ansat inden for handel, for eksempel detailhandel, end de ellers ville være blevet, og til gengæld lidt mere inden for hotel og restauration.

Vores resultater viser også, at der både er mænd og kvinder, som bliver ansat i 'aktieselskaber'. Så begge køn bliver altså også ansat i den private sektor.

Når man spørger flygtningene, om de selv tror, de er i arbejde inden for 6 måneder, så svarer mændene mere positivt, end kvinderne gør.

FIP – progression i arbejdsmarkedsparathed

VIVE har været ansvarlig for at udvikle et værktøj til at måle borgernes progression – eller udvikling – mod job. Værktøjet kaldet FIP er udviklet til projektet *I mål med integration*.

Værktøjet 'Flygtninge-Indvandrere-progressionmåling' (FIP) bruger to korte spørgeskemaer – ét til borgeren og ét til borgerens sagsbehandler – til at måle udviklingen i en ledig borgers arbejdsmarkedsparathed.

Udgangspunktet for VIVEs udvikling af FIP var tidligere forskning og undersøgelser, som viser, at udviklingen i arbejdsmarkedsparathed og jobsandsynligheden hænger sammen.

Arbejdsmarkedsparathed kan for eksempel handle om, i hvor høj grad en borger søger job. Eller i hvor høj grad borgerens sagsbehandler og borgeren selv tror på, at han eller hun kommer i beskæftigelse inden for 6 måneder. Vi fik oversat spørgeskemaet til borgerne til arabisk, somali, farsi, tigrigna og engelsk, for at borgerne fik

bedre muligheder for at forstå spørgsmålene.

FIP var således både et værktøj til at måle progression i arbejdsmarkedsparathed og et samtaleværktøj for sagsbehandleren og borgeren. Det skulle hjælpe begge parter til at sætte fokus på de områder, hvor borgeren fortsat havde behov for at udvikle sig for at styrke sine jobchancer.

Sandsynligheden for job

Vi har undersøgt, om spørgsmålene fra FIP-værktøjet omkring arbejdsmarkedsparathed kan forudsige borgers sandsynlighed for at komme i beskæftigelse. Vi har også undersøgt, om FIP-spørgsmålene kan samles i nogle overordnede kategorier (indeks), som kan forudsige sandsynligheden for beskæftigelse.

Vores analyser viser for det første, at hvert af de 22 spørgsmål, som de to spørgeskemaer tilsammen indeholder, hænger sammen med borgerens sandsynlighed for beskæftigelse. Analyserne tyder endvidere på, at især troen på, om borgeren er i arbejde inden for 6 måneder, kan forudsige beskæftigelse. Det gælder både for borgerens egen og sagsbehandlerens vurdering.

Analyserne tyder endvidere på, at forskellige borgerspørgsmål omkring selvtillid, målrettethed og helbred også kan forudsige beskæftigelse. Det samme kan forskellige spørgsmål til sagsbehandleren omkring borgerens selvtillid, målrettethed og kvalifikationer. Endelig viser analyserne en sammenhæng mellem danskundskaber og deltagelse i uddannelse.

Eksempler på spørgsmål fra FIP om selvtillid og målrettethed

Spørgsmålene i tabellen besvares på en skala fra 1 til 7, hvor 1 for eksempel svarer til "i meget ringe grad", og 7 svarer til "i meget høj grad". Værdien 4 markerer midten, hvor man lægger sig lige mellem de to svarmuligheder.

Eksempel på spørgsmål til borger og sagsbehandler om jobudsigter	
Tror du, at du er i arbejde inden for 6 måneder?	Tror du, at borgeren kommer i job inden for de næste 6 måneder?
Ved du, hvilket arbejde, det er realistisk for dig at få?	Har borgeren en idé om, hvilket arbejde, det er realistisk for ham/hende at få?

FIP-besvarelser fra borgere og sagsbehandlere

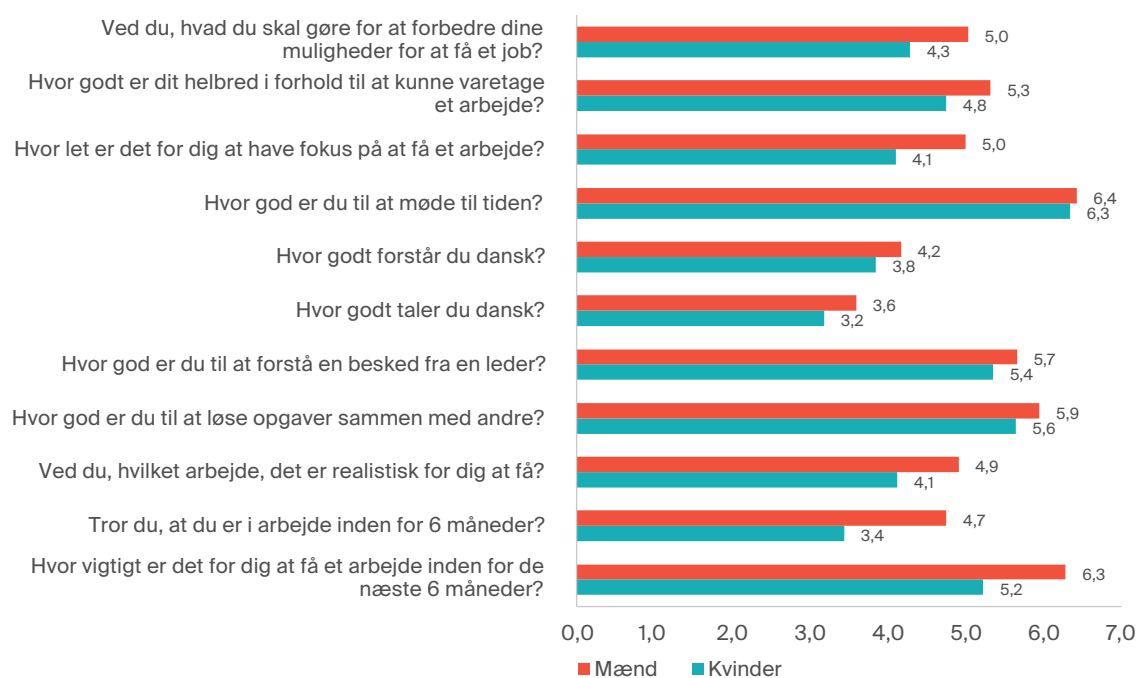
Vi indsamlede i projektperioden besvarelser fra 1.150 borgere og 1.145 sagsbehandlere i første runde. I anden runde samlede vi besvarelser fra 617 borgere og 631 sagsbehandlere. Det er disse besvarelser, vi benytter i vores

analyser af udviklingen i borgernes arbejdsmarkedsparticipation. Vi har også borgere, som har tre, fire og fem besvarelser, men der er for få besvarelser i disse runder til, at vi vil anvende dem i vores analyser, nemlig cirka 250 i tredje runde, 100 i fjerde runde og 30 i femte runde.

Mænds tiltro til egne jobmuligheder er større end kvinders

Figuren viser, at mændene i gennemsnit har højere værdier på alle spørgsmål end kvinderne. Det gælder især i spørgsmålet, om man ved, hvilket arbejde, det er realistisk at få, spørgsmålet om egen tro på, at man er i job inden for 6 måneder, og spørgsmålet om, hvor vigtigt det er at få et job inden for de næste 6 måneder.

Gennemsnitlige værdier for svar på spørgsmål fra første runde af spørgeskemaet til borgerne.

Kilde: VIVEs beregninger på FIP-data.

Note: 509 kvinder og 498 mænd har besvaret skemaet.

Et særligt værktøj, FIP, kan måle ledige flygtninge og indvandreres fremskridt hen imod job. Værktøjet består af to spørgeskemaer med en række spørgsmål dels til den ledige, dels til den lediges jobkonsulent.

Forskelle på, hvordan kvinder og mænd scorer på FIP-spørgsmålene

Vores analyser viser, at mændene i gennemsnit har højere værdier på alle spørgsmål end kvinderne, når det gælder spørgsmål i FIP om arbejdsmarkedsparethed. Det vil sige, at både borgere og sagsbehandlere vurderer mændene som mere arbejdsmarkedsparete end kvinderne. Forskellene på kvinder og mænd er især store i forhold til borgeres og sagsbehandlers vurdering af:

- om borgeren kommer i job inden for 6 måneder
- hvor vigtigt det er for borgeren at finde et arbejde
- hvor let borgeren synes, det er at have fokus på at få et arbejde
- sagsbehandlerens vurdering af borgerens faglige kvalifikationer
- sagsbehandlerens vurdering af, om borgere er aktivt jobsøgende.

Alle spørgsmålene viser dog gennemsnitlig progression fra første og anden FIP-måling for både kvinder og mænd.

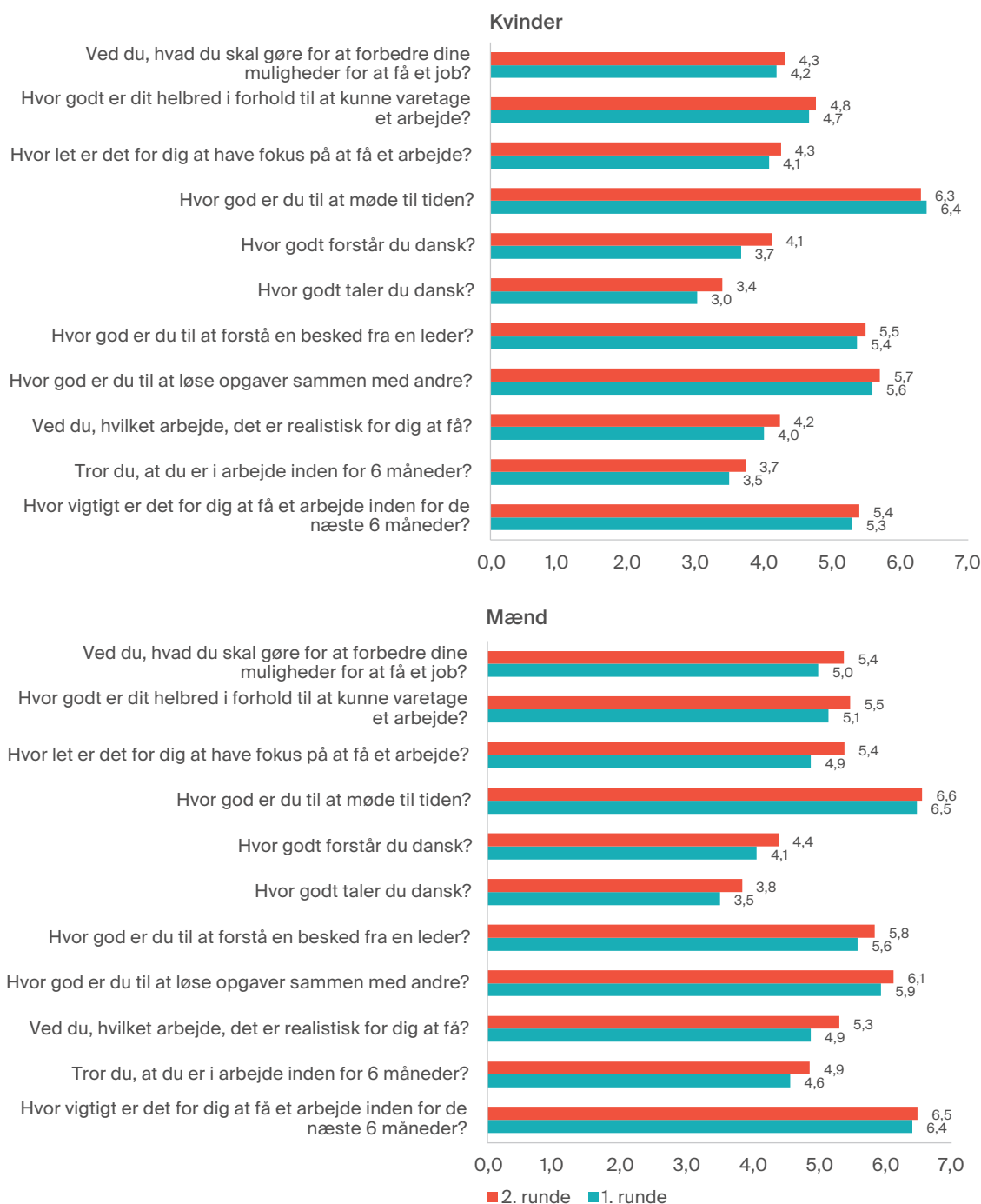
For kvinderne ser vi især fremgang i forhold til dansk kundskaber, faglige kvalifikationer og viden om, hvilket arbejde det er realistisk at få.

For mændene ser vi især fremgang i forhold til egen vurdering af helbred, i forhold til at kunne varetage et job, viden om, hvad man skal gøre for at forbedre sine jobmuligheder, hvor let det er at have fokus på at få arbejde og viden om realistiske jobmuligheder.

Positiv udvikling fra første til anden runde

Figuren viser, at både mænd og kvinder i snit scorer lidt højere på næsten alle spørgsmål i anden runde af spørgeskemaerne i FIP sammenlignet med første runde. Den største udvikling sker i forhold til sprog. Både mænd og kvinder mener, at de bliver bedre til at forstå og tale dansk. Det er også vigtigt at bemærke, at kvinderne overordnet set udvikler sig, når det gælder deres viden om, hvilket arbejde, det er realistisk at få, og deres tro på, at de er i job inden for 6 måneder. Det tyder på, at de er blevet lidt mere arbejdsmarkedsparate fra første til anden runde.

Gennemsnitlige værdier for svar på spørgsmål i både første og anden runde spørgeskemaer til borgere, fordelt på kvinder og mænd.

Kilde: VIVEs beregninger på FIP-data.

Note: 266 kvinder og 216 mænd har besvaret borgerskemaet to gange.

VIVE

DET NATIONALE FORSKNINGS-
OG ANALYSECENTER FOR VELFÆRD

Dette hæfte er udarbejdet af VIVE for Styrelsen for International Rekruttering og Integration, SIRI.

Hæftet er blevet til på baggrund af VIVEs evalueringer af de to projekter *I mål med integration* og *Brancheorienteret tilgang*, som begge havde til formål at få flere flygtninge og indvandrere i arbejde.

